

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові.

IV

ЖК 16.947

1934-1-12

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
ІМЕНІ
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Ч. 38799/1934р.

120.

1018

IV

2c16947

1934-1-12

04 38799.

ВІНОЧОК

для УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ДІТЕЙ

Додаток до „Правди“

Ч. 1 (20). Львів, січень 1934.

Сороката книжечка

Сумні й веселі діточі пригоди.

У коваля Підкови було четверо діточок: дві дівчині і два хлопчики. Найстарша була Маруся, по ній був хлопчик Івась, по Івасеві Гануся, а наймолодший був Степанко. Були се звичайні собі наші сільські діти і можна сказати, навіть добрі й послухні діти. Але часом траплялося, що й вони засумують бувало та навіть розгнівають своїх родичів. А робили вони нераз ріжні псоти й недоречности не так зі злого серця, але більше з неувagi, з ненадуманья, із поспіху. Кождий раз, коли котре з них було каране, то всі четверо брали собі то дуже до серця і постановляли щиро поправитися. Оттоді раз найстарший із них, Марусі, що ходила вже до третьої чи четвертої класи, прийшла до голови така цікава думка. Купила вона за свої ощадности записну книжечку і в тім записнику записувала, коли і якої провини хто з них допустився і яка за ту провину стрінула кого кара. Записувала також і гарні діла та похвали і нагороди, які котре з них дістало від родичів, або чужих. Ту книжечку діти старанно переховували, а коли часом були в хаті, або в городі самі, то Маруся перечитувала їм із тої книжечки. Діти назвали ту книжечку „сороката книжечка“, бо справді були там ясні і темні діточі справи. Тепер уже ті діти підросли, а малий Івась уже нині зветься Іван та є передплатником „Правди“. Се він переслав нам ту „сорокату книжечку“ до нашої Редакції і дозволив видрукувати дещо з неї до „Віночка“ на науку і забаву іншим українським діточкам. Лише просив не зраджувати його правдивого прізвища. Тому ми й видума-

ли для його батька прізвище Підкова, хоч по правді він називається трохи інакше. Але се не важне, хто писав, а важне, що писали діти. Першу таку дитячу „історію“ знаходимо в „сорокатій книжечці“ під наголовком:

1. ПЛЯМИ НА СТИНАХ.

Малу, жваву Ганусю вже нераз сварила мати за необережність і неувagu. Мати конечно хотіла, щоби стіни в їх хаті були все такі біленькі та чистенькі, як їх побілено перед Великодними Святами. Тимчасом на стінах, особливо близько стола, при котрім обідали діти, почали появлятися плями. Мати зловила кілька разів Ганусю, як та нечистими ручками, або вугликом поваляла білу стіну. Мати насварила на неї, а відтак побілила те місце вапном і стіна знову була біленька. Аж по кількох днях на стіні знову показалися плями і то знову з вини Ганусі. Одного зимового ранку, коли всі четверо повставали, трое з них стало приглядатися Ганусі та сильно з неї реготатися. Лиш Гануся не сміялася, бо не знала, чого їм так смішно. Тоді показали їй зеркало і вона побачила в зеркалі, що в неї ніс помальований на червоно. „Бачиш — сказала до неї мама — так само і на стіні повстають плями. Носи тепер червоний носик на памятку. А не думай, що його можеш змити, бо він намальований олійною фарбою“. Діти сміялися, але Ганусі було не до сміху. Щойно по кількох днях пляма з її носика щезла, але таксамо більше не появилися вже плями на стінах. (Дальше буде).

1018

НАУК. ТОВАРИШ. ШЕВЧЕНКА

Львівська бібліотека

АН УРСР

№ 451

Наш рідний край і нарід

Про Холмщину і місто Холм

Північна частина горбистої височини Розточа, яка починається на північ від Львова, носить назву Холмщина від міста Холму. Є се найдалше на захід висунена українська земля, що донедавна була під Росією. Холм був одним із тих міст Західної Руси-України, котрі відвоював від Поляків ще київський Великий Князь Володимир Святий. Крім Холму був там у давніх часах ще город (місто) Червень і від того міста пішла для західного пограничча України назва Червенських городів. Дехто відтак почав і цілу нашу Галичину називати іменем Червона Русь, але то неправильно. Через своє пограничне положення була Холмщина та її столиця Холм правдивим яблуком незгоди між Польщею та Україною, а пізніше Росією. За галицького короля Данила Холм став столицею Галицько-Волинської держави. В XIII столітті був Холм сильною твердиною. Татари двічі облягали Холм, раз у 1240 р., а другий раз у 1259 р., але не могли його здобути. З

кінцем чотирнадцятого століття вигасла молодша вітка роду Даниловичів і тоді Холмщина тратить свою самостійність. Остаточно прилучено Холмсько-белзьку землю до Польщі в 1462 р. По упадку старої Польщі дістала сей край Росія, котра насильно завела там православну віру. Холмщаків відзначалися великим привязанням до католицької Церкви, до Унії. Ще нині є там люди, котрі тямлять часи переслідування уніятів Москалями. Не дивно, що багато Холмщаків тепер вертає до нашої віри, котра була вірою їх батьків і дідів. Нині Холм невеличке жидівське торговельне місто. Нарід дуже опущений і занедбаний своїми, а чужі намагаються його винародовити. Але є вже признаки пробудження Холмщини з вікового сну. Ми живемо немов на світанку гарного ясного дня відродження нашої рідної Холмщини. Щоби сей день як найскорше настав і ціла Холмщина вернула до релігійної єдності з нами Галичанами, про се просить Бога, всі українські діти.

Діти читайте добрі книжки

Гарне діло п. Василя Тихого з Америки

З Головної Управи „Рідної Школи” у Львові пишуть нам таке: Знаний українському громадянству в краю громадянин із Америки, **п. Василь Тихий** хоче запенумерувати своїм коштом для кожної української **діточої бібліотеки** на українських землях під Польщею на один рік, починаючи від 1. січня 1934. р. всі діточі видання Видавництва: „Світ Дитини”, під назвою „Діточа Бібліотека” щомісячними випусками.

Рівночасно, щоби заохотити дівтору до читання книжок із діточих бібліотек, **п. Василь Тихий** обов’язується дати **десять нагород** із кінцем року для тих дітей, що впродовж року викажуться **найбільшою кількістю перечитаних книжок**. Імена цих дітей має предложити „Рідна Школа.”

Щоби перевести в діло цей благородний намір п. Василя Тихого, Головна Управа РШ. звертається отсе до всіх українських установ (Читалень, Кружків РШ., Урядів Парохіяльних, шкіл і інш.) з проханням надіслати до канцелярії Головної Управи РШ. (Львів, ул. Словацького 14/III.) найпізніше до кінця січня ц. р. відомости про те, чи при бібліотеці даної установи є окремий відділ діточий, кілько в ньому є книжок, кілько дітей користало з тих книжок і кілько книжок взагалі перечитали діти упродовж минулого року.

Маємо надію, що ця благородна постанова п. Василя Тихого найде зрозуміння і голосний відгомін у найширших і найдалших кругах українського громадянства.

Чого худібка хоче

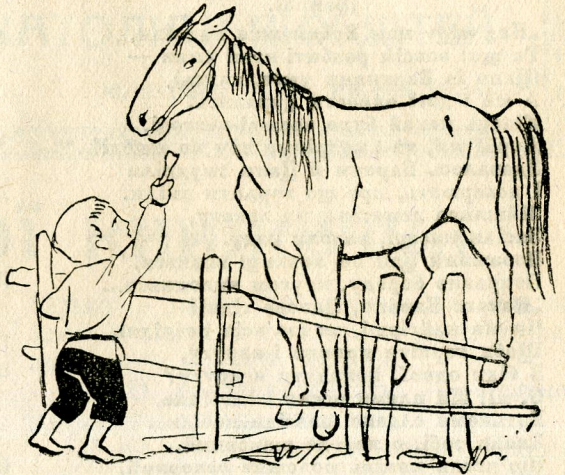
Звідкись взяв малий Івасик
Кістку-непотрібку
Йде і хоче годувати
Нею всю худібку.

Наставляє кістку курці
А вона: Тру-тру!
Насип мені трохи зерна,
То все заберу.

Підкидає кріленням
Кістку за драбинки...
— Ні, Івасю! Ми би зіли
Радше конюшинки!

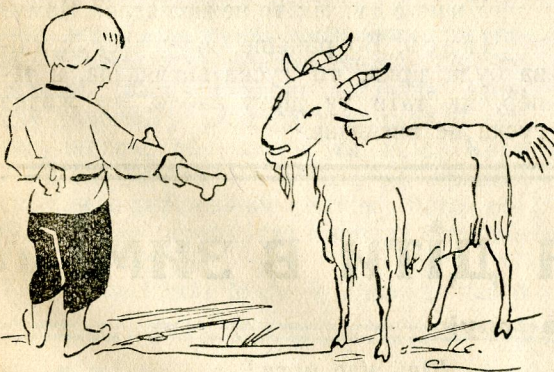
Наставляє кість овецьці,
А вона: Ме-ме!
Я найрадше їм травичку,
Не дури мене.

Наставляє кістку свинці,
А вона: Рох, рох!
Як даш мені трохи бульби,
То зім і за двох!

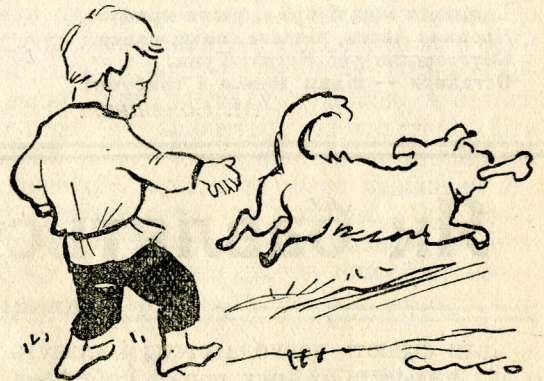

Наставляє кість коневі,
А він: Ги-ги-ги!
Дай мені вівса й отави —
То мої смаки!

Наставляє кість коровці,
А вона: Му-му!
Я би зіла трохи сіна
І свіжу траву!

Наставляє кість цапкові,
А той гукнув: Бе!
Я найрадше галузками
Годую себе.

Зажурився добрий хлопчик
— А хтож кістку зість?
Надбиг Брисько, гарний псисько,
Хап! — тай зів сю кість.
(Світ Дитини.)

СЕЙ МІСЯЦЬ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ПОШИРЕННЯ
ДОБРИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЧАСОПИСІВ.

Малый фейлетон

Цапи й Барани

(Байка).

„Над міру нам Вовки вже надоїли,
Та що: зовсім розбиті наші сили —
(Цапи із Баранами умовлялись),
А ми і досі одності дурались.
Кінець нехай буде вражді-незгоді,
Дурні ми, та змудріймо хоч по шкоді!..“
Здавалось Барани й Цапи змудріли
І довершати, про що горлати вміли.
Зійшлися депутати на леваду,
Засіли писарі, зачали раду.
Поважний Цап на мовниці з'явився,
Поправив бороду, кругом вклонився...
„Панове Барани, Цапове гідні!
Чи ми найгірші, чи із всіх послідні,
Щоби терпіти кривди і наругу,
З біді одної, попадати в другу?
О, ні! Ми племя чесне і свободне,
Батьками славне, завжди побідне.
Хвала тобі, о народе шановний,
Що згоди камінь положив основний.
Побіда певна, вороги програли,
Вже чую: „Вічна пам'ять“ їм заграли.
А ти, народе, в ясній авреолі
Царюєш в славі, гаразд і волі.
Тобі несуть з кінців землі поклони,
На свято Свободи визнають дзвони.
Народе, гідний лаврів і перу,
У тобі мудрість, сила океану,
Любимче, насолодо всього світа,
Живи по вік, царюй безмежні літа,
Бо ти безсмертний!..“ Тутки затріщало
І Вовче Племя з чагарів напало.
Счинився жаж і крик, різня кривава,
Пропала честь, відвага, воля, слава.
Спустошили усе Неситі Гуни.
Осталися — вічки дошки з трибуни!
М. Соняшник.

ЗАГАДКА

— Що то є, що має 4 ноги і літає в повітрі?

— Що то може бути, не знаю такого...

— А дві ворони.

КОНІ ТА ГУСИ

Дотягли коні перед стодолау тяжкого воза зі збіжжям. Спітніли конячки й тяжко віддыхають. А до воза підійшла юрба гусей, які гегали та галасували на весь двір.

— Дивні сотворіння — кивнув на них головою молодший кінь. — Галасу, як води, а до ніякого діла не придатні!

А другий кивнув і собі тай каже:

— Не дурнож ото й говорять: Де багато розмов, там мало діла!..

В ШКОЛІ

Учитель. Я вам, діти, розповідав про домашніх птахів. Тепер Івась нехай скаже, як виглядає наприклад гуска. У вас є гуси?

Івась. Є, але в нас гуска зовсім не виглядає.

Учитель. Як то не виглядає? Чому?

Івась. Бо раньше, як у дверях хліва була дірка, то гуска виглядала, а тепер, як тато ту дірку забив, то жадна гуска не виглядає.

Як бавляться діти в зимі

Пальці в гору!

Діти сідають довкола стола і кладуть по два пальці обох рук перед собою на столі. Найстарший кличе:

— Віл має роги!

Тоді всі підносять пальці в гору на знак, що так є.

— Баран має роги!

Знов підносять пальці і по хвилині кладуть їх знову на стіл.

— Цап має роги!

Знову пальці до гори і знову на стіл.

— Кінь має роги!

Якби хтось тепер підніс пальці, то дає „фант“, бо кінь не має рогів. Треба добре вважати, що найстарший викликає.

Потім він може кликати щось інше, приміром:

— Пес їсть! Кінь їсть! Віл їсть! Школяр їсть!

При тім усім треба пальці підносити, бо це все правда. Але якби закликав прим.: „Крісло їсть!“, то пальців не треба підносити, бо це неправда.

ВІНОЧОК

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ДІТЕЙ

Додаток до „Правди“

Ч. 2 (21). Львів, лютий 1934.

З Сорокатої книжечки

Читачі „Віночка” тямлять напевно, що се таке „Сороката книжечка”. Се просту діточий записник, у якому четверо діточок: Маруся, Івась, Гануся та Степанко записували свої веселі та сумні пригоди. Одну таку пригоду під наголовком „Плями на стінах” оповіли ми в 1-шій сьгорічній „Віночку”, що був у 3 ч. „Правди”. А нині переписуємо з тої книжечки другу пригоду п. н.

2. КРІЛИКИ

„Батько подарував раз Івасеві ціле стадо милих сотворінь, подібних до зайчиків, які звуться, (як вам певно відомо), крілики або трусики. Були то гарні сотворіння: чорні в лискухих мягеньких кожушках, біленькі з червоними очима, сірі та сорокати. Івась щоденно доглядав свою малу довгоногу „худібку”, кормив її свіжим листям, або сіном та поїв. Коли тільки він появився в стаїні, де крілики мешкали в деревляних клітках, його обступала ціла череда тих смішних скакунів та їла з його рук.

— Гляди лиш, Івасю — казав до нього

батько — щоби твої трусики не копали землі в стаїні, а то можуть попід підвалини втечи від тебе на поле.

— О, не бійтеся тату! — говорив Івась. Вже я буду вважати.

А по правді то він не вважав. Правду сказавши, трохи легковажив собі осторогу батька. Бо чейже таке ще ніколи не було, щоби йому крілики „взяли та вивтікали”.

Аж одного літного ранку його здивувало насамперед те, що на його поклик „трус-трус” не прибіг до нього ніодин трусик. Він кинувся шукати по цілій стаїні та не знайшов своїх кріликів. Лише в одному куті була свіжо вирита вузенька, але глибока яма. Певна річ — зміркував відразу Івась — що крілики повтікали. По просту всі втікли на поля, на волю й більше вже до Івася не вернули. Плакав сердечний довго за своєю худібкою. А батько сказав: Тут винне твоє недбальство! „Діти записали і ту свою пригоду в „Сорокатиї книжечці”, а коли те місце пізніше в садку прочитували, то гадаємо, що Івась довго-довго при тім задумався. Мабуть думав про те, що сказав йому батько.

Наш рідний край і нарід

Про Підляше та його мешканців.

Ми вже писали про Розточчє і де воно лежить. Отож на північ від того Розточа, над рікою Буг і над горішнім бігом Нарви лежить невеличка низова країна Підляше. Земля там піскувата, місцями глинувата, ріки широко розлиті з багnistими

берегами. Богато там озер і ставів, підмоклих лук, лугів та лісів. В самім північно-західнім куті українського Підляша починається т. зв. біловежський праліс (пуща), повний усякої дикої звірини. Там заховалися великі рогаті жубри, які вже

в Європі давно вигинули. Невелике то Підляше, але воно славне в історії нашої греко-католицької Церкви та нашого українського народу. Бо в тій країні лежить місто Бересте, одно з найстарших міст України, за Росії велика воєнна твердиня та важний осередок торгівлі. Там у 1596 році заключили наші, тоді незеднені предки Унію, себто злуку з католицькою Церквою. Тамешній нарід визначився великим привязанням до своєї католицької Церкви, коли пізніше російські царі казали йому відступити від католицької Церкви. За ту святу Єдність або Унію

згинуло там чимало людей від російських куль, особливо в селах Полубичі, Дрелів та Пратулин у 1874 році, себто рівно 60 літ тому. Ще живуть свідки тих переслідувань нашого тамешнього народу за віру. При Божій допомозі той нарід знову вернеться до віри своїх батьків. А ще недавно Бересте було свідком ще одної великої події для нас. У 1918 р. молода українська держава над Дніпром заключила там мир з Австрією, Німеччиною та Туреччиною. На Підляшшу є ще інші давні місточки як Камянець литовський, Кобрин, Володава та новіші, як Біла і Більськ.

Трусик та Заяць

В однім дуплястім дереві проживав собі Трусик (крілик). Коли на полі вирости буряки, він бігав туди та хrupав собі бурячиння. Аж раз повернувся до свого дупла і застав там... Заяця. Той насторчив уха з дупла і за ніщо не хотів з дірки вилазити. Почали обидва сперечатися і ні один з них не хотів скоритися другому. Нарешті погодилися на тому, що підуть шукати суддю, аби їх розсудив.

Недалеко того дуплястого дерева мала нору Лисичка (лис). І чула вона, як ті два сварилися, а потім вирішили йти шукати суддю. Вибігла Лисичка з нори, перебігла лісом наперед і стала кричати:

— Ой, мені добре тепер, що я вже більше не їм мяса, лише саму траву.

Біжать Трусик із Заяцем, чують, що каже Лисичка, от і Заяць каже:

— Дивись-но! Та це-ж добрий суддя! Вона вже не їсть звірят, а лише бурячину, як і ми. Вона нас добре розсудить.

Пішли вони до Лисички, щоб вона їх розсудила. Трусик почав їй розповідати про свою суперечку з Заяцем. Лисичка з початку слухала, а потім ухопила зубами Заяця за горло, а Трусика прибила лапою. А що була дуже голодна, то зіла їх обох. Звичайно, де двох беться, там третій користає.

Як звірі хату будували

Обридло воліві всю зиму на морозі тремтіти тай задумав перенестися до теплого краю. Коли настала мокра та холодна осінь, він піднявся і пішов на городи шукати літа. Побачили його півень та качка й питають: „Ти куди йдеш?“

— Тікаю від зими та йду шукати літа — відповів віл.

— І ми підемо з тобою.

— Що ж, ходіть, разом буде веселіше.

Вийшли вони з городу, а на плоті сидить кіт і питає: „Куди се йдете?“

— Та від зими тікаємо і йдемо літа шукати.

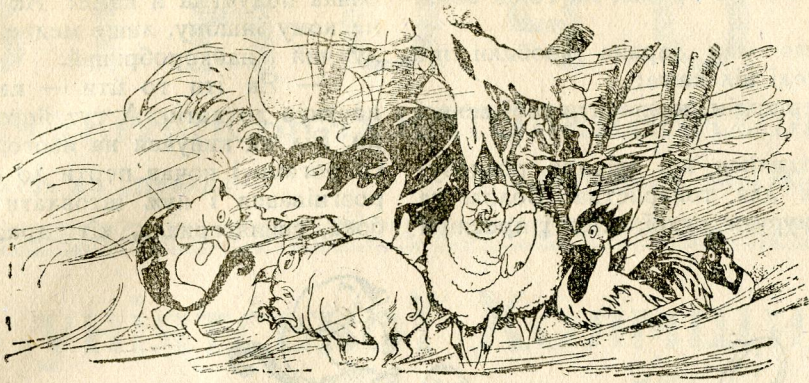
— Візьміть і мене.

— Ходім, коли хочеш, у гурті навіть смерть не страшна — кажуть люди.

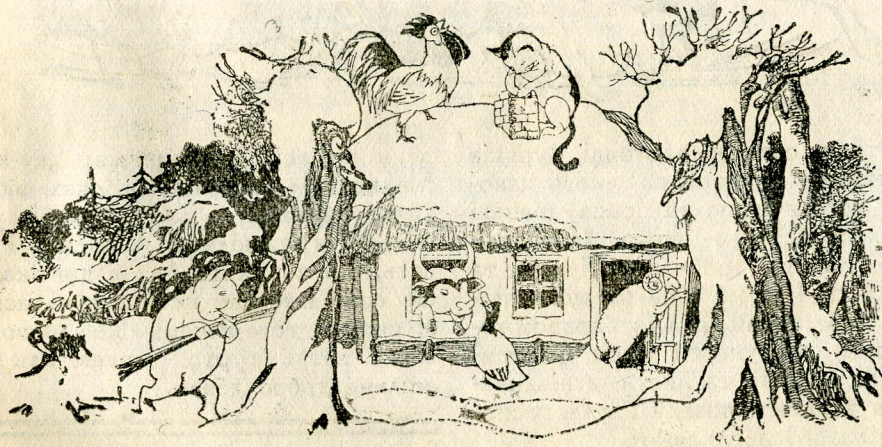
Пішли вони далі, аж у полі зустрівся їм баран. Довідався, в чому річ, і зараз пристав до гурту, бо баран звірина товариська. По дорозі ще й свиню взяли до товариства, котра так само затужила за літом і тепер рада була, що під проводом мудрого вола піде в світ шукати кращої долі. Ідуть вони, йдуть і вже помучилися, а до літа ще далеко. А тимчасом упав сніг, потиснуло морозами, позаносило дороги. Біда. Зайшли вони так до ліса, збилися у затишок, притулившись одно до одного. А далі віл подумав-подумав і каже:

— Давайте, братці, збудуємо хату, перебудемо в ній до тепла, а потім підемо далі.

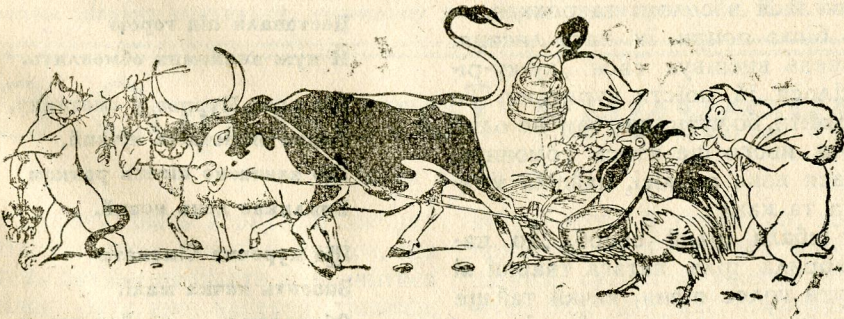
— Як давай, то давай. Треба лише мажуть. Поклали вони хату, а качка й добре місце підшукати — каже кіт.

— Ходімо шукати такого місця, де водиця булаб недалеко, — сказала качка. — Викопаймо ще в хаті таку ямку, щоб мені не ходити далеко.

Пішли, нашли таке місце і взялися до роботи. Віл зі свинею копають і риють. Свиня вирила таку яму, а качка на- носила її повну води. А кіт каже:

землю, качка воду носить, свиня місить, півень помагає, а баран із котом глиною. — Поставимо ще й піч, щоб мені було де в зимі погрітись.

А півень і собі:

— Коли поклали хату, то зробім ще й жердку, бо я не привик на голій землі спати.

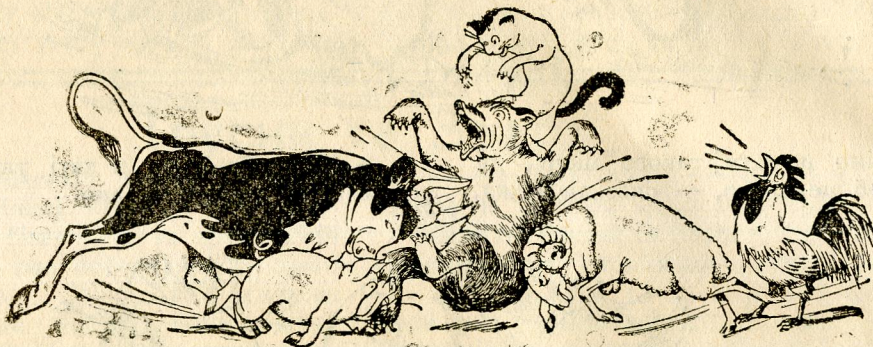
Так само для барана зробили ще постіль, а тоді віл каже:

— Тепер ходім, назносити собі всякої поживи.

Порозходилися всі звірята роздобувати поживи для товариства. Волів та баранові кукурузи сухої, сіна і просяної

Підійшли вони до хати й почали турбуватися, кому наперед іти в хату. Лисичка подумала й каже: Як що йти, так не кому іншому, лише медведєві. Він найдужчий і найхоробріший.

— Як іти то йти — каже медвідь і посунув до хати. А тут його тільки ждали. Віл як кинувся на нього, довбнув його рогами і почав перти до стіни. Баран розгнівався і нуж штовхати медведя під боки, свиня гризла, кіт драпав очі, а пі-

соломи дістали; свині — картоплі, буряків нарили; качці — бурякового листя наносили, а до того ячменю та проса; півневі поназбиравали всякого зерна. Наносили вони всего досить, зробили собі сани та й стали класти. Що на сани не могли покласти, на себе взяли. Віл із бараном тоді запряглися, кіт уперед побіг підстрибуючи, качка на сіно та листя вгніздилася, а свиня з півнем позаду йдуть, господарства спільного доглядають.

Поскладали вони все те в порядку, посідали тай сидять у теплі та добрі. Кіт на печі сидить та мурчить, півень на жердці виспівує, качка в воді хлюпочеться, а свиня простяглася в соломі та рохкає.

Аж ось бігла попри їх хату лисиця, вчула, як півень виспівує своє „ку-ку-рі-ку“ і захотілося їй поїсти курятини. Та в хату боїться йти, бо чути, що там не один півень, а крім нього ще хтось гомонить.

Метнулася вона по лісі, найшла медведя й вовка та каже:

— Я надибала цілий скарб. До нашого ліса забрила ціла ватага тварин зі села. Там чути голос півня, качки тай ще когось... Тож ходім, розділимо їх між собою. Я візьму півня та качку, а ви вибिरайте собі, що кому до вподоби.

вень зо всіх сил кричав: „ку-ку-рі-ку!“ Медведєві потемніло в очах, зібрав усю силу, вирвався з хати й побіг у світ за очі, не оглядаючися. А лисиця і вовк бачать, що не жарти і собі повтікали. Більше вони вже там не показувалися. А віл зі своїми товаришами ще довго жили в своїй хатці, гуртом працювали та про спільне добро дбали.

ОБМОВНИЦІ

Гусь стара із молодю

Тай ще качечок аж п'ять

Поставали під горою

Й нуж знайомих обмовлять.

Що впав Мурцьо у сметанку,

Ледве видіставсь живий,

Що завчасно півень ранком

Викликає день новий.

Що курочка Сімената

Зносить яєчка малі.

Обмовляють... аж йде спати

Сонце за обрій землі.

ВІНОЧОК

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ДІТЕЙ

Додаток до „Правди“

Ч. 3 (22). Львів, березень 1934.

З уніятської Холмщини

На тій світлині бачимо гурток дітей у Грабівці на Холмщині, котрі минулого року приступили до першого св. Причастія. Між дітьми бачимо також уніятського місіонера в Грабівці Всч. о. Митрофана Гринькевича, Василянина, а також місцеву учительку, прихильну для справи зєдинення, Вп. П. К. Гаскову.

З Сорокатої книжечки

3. Івась болів зуб.*)

Була субота. Івась вернув зі школи і ціле пополудне писав задачі й учився, що пан учитель завдав написати й навчитися на понеділок. Зате вже наперед тішився,

*) Дві попередні діточі пригоди були в січневім і лютневім „Віночку“, себто в 3 і 7 числі „Правди“.

як рано піде з татом до церкви, а потім прийдуть до нього два його шкільні товариші, сусідські хлопці, з котрими він буде бавитися ціле пополудне.

Але не так склалося, як гадалося. Івась будиться вночі і чує, що його сильно болить зуб. Якось він заснув, але ран-

ком знову те саме: зуб болить і болить і ніщо не помагає.

Про церкву нема вже й бесіди, а що до забави, то відійшла йому всяка охота до неї. Прямо сядь тай плач.

Івась не може їсти обіду, хоч голодний дуже і в неділю був смачніший обід ніж у будні. Жалко. Пополудні бабуня хоче його потішити та розповідає йому його наймилішу казочку, але і казочка не мила, коли зуб так болить.

Найліпше зробив добрий тато. Він запряг коні до візка і рішив зараз їхати до зубної лікарки, що мешкала в недалекому місточку. Івась страх любив їздити до міста, та тепер чогось йому було ллячно. Але одягся і вони поїхали.

Лікарка оглянула зуб і на щастя сказала, що не буде його виривати, бо шкода, хоч то молочний зуб, і так за кілька літ мусить випасти. Заложила кусочок вати з якимись кроплями і біль перестав. Казала приїхати на другий день, щоби хо-

рий зуб очистити й запльомбувати, себто заліпити дірку, щоби зуб дальше не псувався. Відтак ще сказала, що Івась має добрі зуби, лише зле удержані. Треба дбати про чистість зубів та мити їх два рази на день: рано і вечером. А вже принайменше треба вимити зуби вечером, лягаючи спати. Найкраще мити зуби зубною щіточкою зубним порошком, що зроблений з м'якої меленої крейди. Миється зуби так: мацається щітку у воді, відтак у порошок і третєся нею зуби згори вділ і зі всіх боків, щоби ніде бруд не остався. Потім полочється уста водою.

А батькові сказала: Добре, що ви приїхали з хлопцем до мене, бо зуби дуже важні для здоров'я. Треба оглядати дітям зуби хоч два рази в рік і найменчу дірочку треба пльомбувати.

За кілька днів Івась мав запльомбований зуб. Була се важна подія в життю хлопця, тому діти також записали її в своїй „Сорокатій Книжці“.

Як бавляться діти в Большевії

„ЧУДО-ДЕРЕВО“

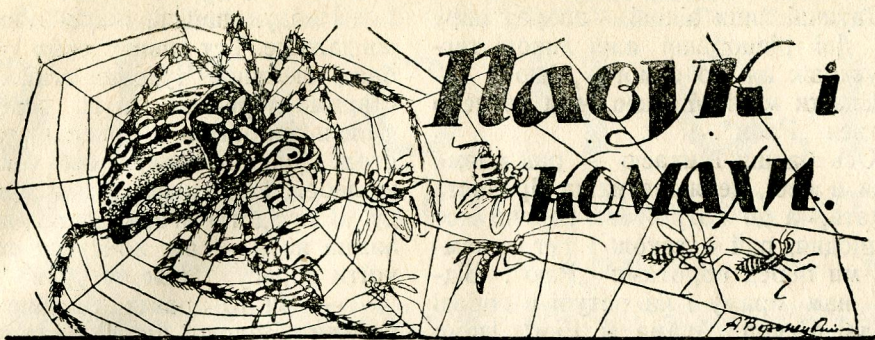
Діти на совітській Україні дуже люблять слухати казочку про „чудо-дерево“. В основу сеї казочки лягла правдива подія. Одна маленька дівчинка, що хорувала на сухоти, виходила свої черевички так, що не могла їх уже ніяк довше носити. Вона закопала один черевичок у землю і що дня ходила його поливати, бо вірила, що з її подертого черевичка виросте дерево, а на ньому вродяться черевички, кальоші, панчішки й чобітки. Дівчинка вмерла на сухоти, але її праця не пропала дармо...

Коли прийде зима, тоді настає біда для дітей у большевицькій „раю“. Взяти нічого, по селах діти в зимі й не виходять із хат, а як виходять то босі. І от тоді вони так люблять слухати казки про те, як із подертого черевичка однієї дівчинки виросло дерево. Та на тому „чудо-дереві“ зародили черевички, чобітки, кальоші, панчішки... „Чудо-дерево“ скликало до себе бідних дітей. Вони збігалися і взувалися. Діти дуже люблять слухати ту казку, але влада забороняє такі казки...

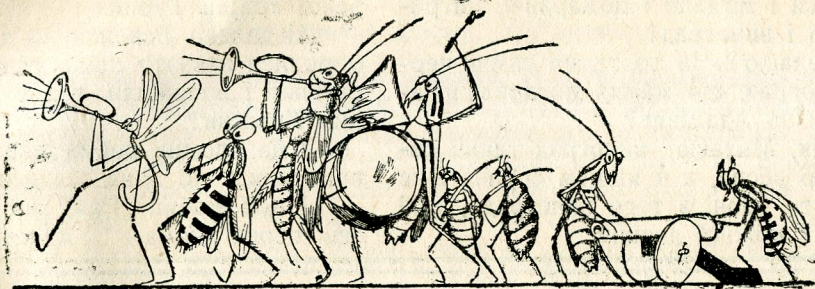
„ХЛІБ І БУЛКА“

Найбільше улюблена забава дітей в Совітській Росії, є забава в „хліб і булку“. Діти становляться в чергу. Одно з них стає за прикащика (крамаря) в кооперативі, інші ніби купують. Одна дитина за другою підходить до „прикащика“, „прикащик“ бігає, нервується, вдає дуже заклопотаного, допитується в кожного хлібної картки, присікається, що картка неправильна, або пофальшована, й кожному завдає одно й те саме питання: „Вам хліба, чи булки?“ Тим, що хочуть хліба, відповідає, що нині нема хліба. Прийдіть, мовляв, завтра. Від того, що хоче булки, крамар вимагає лікарського свідоцтва. Коли дитина таке свідоцтво має, крамар глузує з неї кажучи: ти буржуй. Так бавляться діти. Життя звичайно відбивається в забавах дітей, як у зеркалі. Але большевики забороняють такі забави.

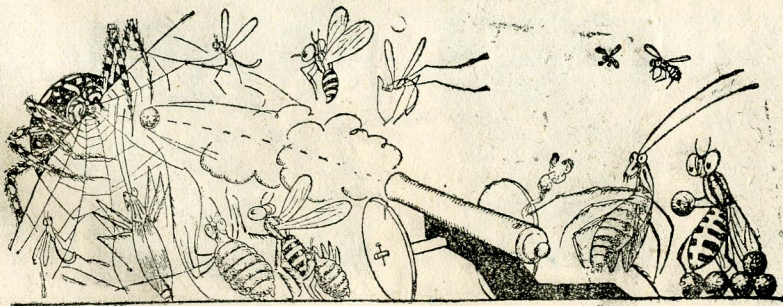
**ДІТИ, СПИТАЙТЕ РОДИЧІВ,
ЧИ ВЖЕ ВИСПАЛИ
ПЕРЕДПЛАТУ „ПРАВДИ“**

У хаті в кутку оселився павук. Там машок. До нього попадали мухи, комарі він розставив тенета й ловив усяких ко- блощиці, таргани, стоноги й інші.

Тоді комахи почали лагодитися йти муха і комар на труби грали, а тарган війною на павука. Стали збиратися всі до торохкотів на барабані, додаючи іншим купи. Загриміла сильна музика: цвіркун, відваги.

Всі йшли відважно на тенета. Тенета павук перед дружнім напором. Він всукав обривалися і багато вояків падало. Але собі довгу ниточку, спустився по ній на комахи лізли хмарою далі. Не видержав долівку тай утік на все з хати.

Прогулька дітей до винниці

Михась, школяр з третьої класу і сестричка Меланія вибралися на прогулку за місто. Михась здав добре завдану лекцію — а Меланія, старша 14-літня сестричка як опікунка поспішила з братчи-

ком начудуватись прекрасною природою. Був ясний погідний день. Сонце світило своїми проміннями так любо — що Михась не вийшов з дива. За містом — дорога іде між липами. Що

за маєстатичні липи вікові — зперед пару сот літ! Дві рівнобіжні алеї липові тягнуться уздовж аж до самого „Раю”.

— Скажи мені Мелясю, чом те село називається „Раєм”.

— Ось бачиш Михасю — рай маємо не тільки в небі, де живе наша Пречиста Божя Мати, а до котрої так горячо молимося щодня, рай є також і тут на землі! Вже ми перед воротами „Раю”. Відчиняють нам браму і на вступі в городі бачимо дві фігури „Адама й Еви”. Ідемо далі — в романтичнім положенню палата дітича — властителя Бережан. Коло палати оранжерія — себто місце, де плекається і фіги і мідали і помаранчі, цитрини, оливки і виноград!

— Меланю? Чи то такий самий червоний виноград, що мамця посадила в нашім городі на Адамівці?

— Так, Михасю, виноград такий самий. Тепер весна, а з кінцем серпня вже будемо їсти овочі з того винограду, такі солодкі для кожної дитини.

І задумавшись, пішли обоє пару кроків далше. Тут низше якби зачарована в байці околиця. Чудовий ставок обведений старими деревами, а на середині ставку маленький острів з киненим до нього мостом. Довкола пливуть собі білосніжні гарні лебеді і бють що хвиля крилами о воду. В сусідстві згори випливає жерельна зимна вода — аж хочеться пити, заспокоїти спрагу... Чи не „рай” на землі?

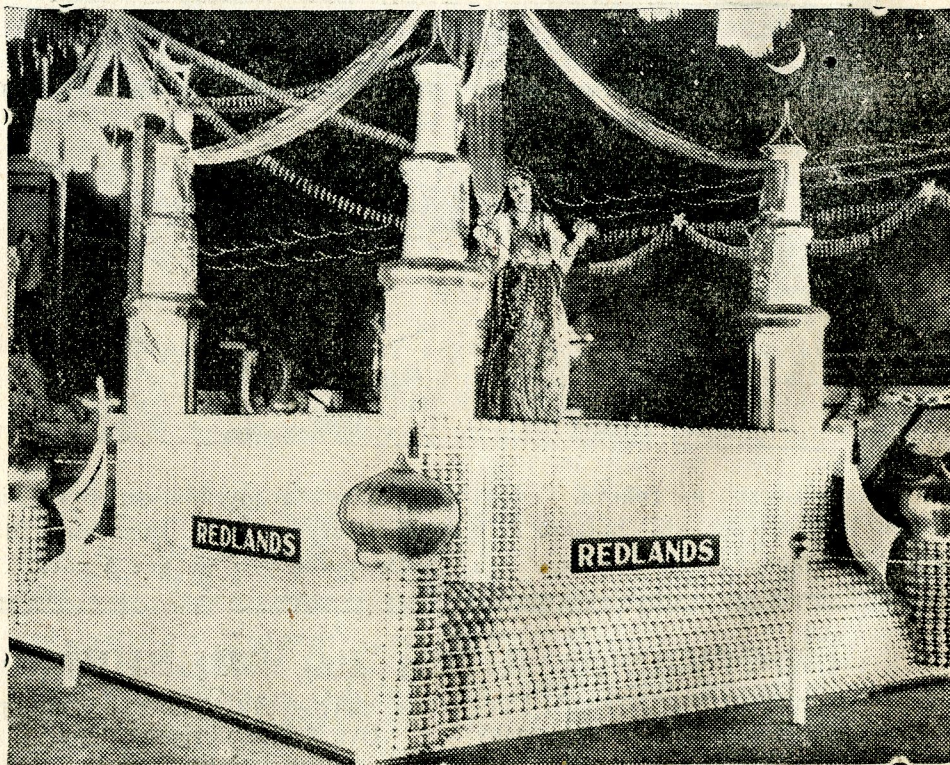
— Чи то правда, Меланю, що над берегами „Золотої Липи” була кривава боротьба в часі світової війни?

— Так, Михасю, тут у Бережанах була страшна боротьба. Воювали і з далекої країни Турки.

Недалеко Бережан на горі „Лисоня” боролися завзято наші славні українські стрільці і положили голову за славу нашої України!

І на спомин цієї недавньої події слези покотились по лицю Михася...

І цей любий „Рай” все стоїть Михасеві перед очима. *Юліян Соневицький*

Досі ви чули лише в казках про дом, збудовані зі всяких ласощів. Але ся будівля в формі турецького мечету таки справді збудована з солодких помаранч. Ту будівлю виставили американські садівники на садівничій виставі в Сен-Бернардіно в Америці.